

WSPÓŁCZESNA

KULTURA

WYŁĄCZENIA

Tabloidyzacja śmierci i pogrzebu

Konferencja naukowa "Granice"

Koło Antropologii Obrazu, Instytut Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku

17-18.04.2007, Białystok

Andrzej Klimczuk

I. Teoretyczno-metodologiczne założenia badania

- Współczesny człowiek jest zalewany przez informacje. Wielotematyczna wiedza staje się niezbędna dla jego funkcjonowania, dla poprawnego odgrywania wielu ról społecznych - od małżonka, poprzez pracownika, po obywatela. Przekazy, które do niego docierają mają, mniej lub bardziej, użyteczny charakter.

- Ilość takich mieszanych przekazów wzrasta od początków kształtowania się **społeczeństwa przemysłowego** na przełomie XVIII-XIX wieku. W okresie tym masowy druk przyczynił się do tworzenia ogromnych wspólnot miejskich, narodowych, państwowych i ponadpaństwowych wspólnot ekonomiczno-politycznych.
- Z drugiej strony - stałe przyśpieszenie rozwoju zmniejsza ilość czasu, który jednostka może przeznaczyć na odbieranie przekazów.

- U progu **epoki postindustrialnej** papierowe dzienniki muszą konkurować z innymi, nowszymi mediami, jak radio, telewizja i internet.
- Coraz częściej można usłyszeć o spadającej jakości informacji - treści ważne dla życia zbiorowości stają się niespójne i ustępują miejsca rozrywce. Ta zaś jest bardziej sensacyjna i krwawa *(Na podstawie: Burszta, Kuligowski s. 44-87, Postman s. 91-108)*.

- Zupełnie inaczej było w **społeczeństwach preindustrialnych**. Z druku pozwalającego na kumulowanie wiedzy korzystali nieliczni. Życie członków małych wspólnot było mniej formalne, kontakty miały charakter osobisty i niewyspecjalizowany. Ludzi było mniej i żyli krócej.

- Społeczność w większym stopniu organizowały rytuały. Część z nich wyznaczała przejście osoby "od jednej roli lub pozycji społecznej do innej, łącząc doświadczenia ludzkie i kulturowe z biologicznym przeznaczeniem: narodzinami, reprodukcją i śmiercią" (*Sieradzan s. 12*).

- **Śmierć** jednostki, "definitywne ustanie wszystkich czynności życiowych [jej] organizmu" (*Zdybel s. 26*), ma dla społeczności charakter szczególny. Jest zjawiskiem, które w największym stopniu dezorganizuje ludzkie życie, "jest źródłem strachu inicjującego zachowania religijne" (*Kazberuk s. 224*).
- Co za tym idzie **rytuały wyłączenia, separacji i oddzielenia** zmarłego od społeczności mają na celu ukrywanie lęku ludzi przed śmiercią.

- Według Arnolda van Gennepa rytuały wyłączenia stanowią pierwszą z trzech faz rytuałów przejścia, kolejnymi są marginalizacja (np. ciąża) i włączanie (np. ślub) (*Gannep s. 3, 11*).
- **Obrzędy pogrzebowe** służą reintegracji grupy, pozwalają na wyrażenie podzielanych przez nią wartości i na uporządkowanie jej struktury poprzez nowe określenie ról i pozycji poszczególnych członków.

- **W społecznościach tradycyjnych pogrzeb charakteryzowały następujące formy przejść** (*Kazberuk s. 223-230*):
  - denat otrzymywał status zmarłego;
  - jego otoczenie na określony czas przechodziło w stan żałoby;
  - żona lub mąż otrzymywali status osób owdowiałych;
  - dziecko otrzymywało status sieroty;
  - wybierano nowego gospodarza;

- obowiązkiem było pojednanie się z umierającym i pożegnanie go;
- należało sporządzić lub ogłosić testament;
- wymagano zachowania ciszy (lub przeciwnie - wywoływania hałasu);
- zatrzymywano zegary;
- zasłanianano okna i lustra;
- przerywano czynności gospodarskie;
- myto i ubierano ciało denata;

- wnoszono trumnę, tak aby nogi zmarłego skierowane były ku drzwiom;
- zapalano świece gromniczne i wnoszono kwiaty;
- przez kilka dni pozwalano na odwiedzanie zmarłego i modlitwy za niego;
- wynoszono trumnę z domu uderzając nią trzykrotnie o próg;
- obnoszono trumnę dookoła podwórza, aby gospodarz mógł rozstać się z gospodarstwem;

- kondukt pogrzebowy przenosił trumnę, ale tylko najbliżsi mogli towarzyszyć zmarłemu na cmentarzu;
- składano trumnę do grobu i przysypywano ją ziemią – nie mogła tego czynić rodzina zmarłego;
- wygłaszano mowy pożegnalne i zapalano gromnice;
- rodzina przygotowywała stypę (w formie smutnej lub wesołej);

- rodzina rozpoczynała okres żałoby, pozostali członkowie społeczności wracali do normalnego toku życia;
  - odprawiano msze za spokój duszy zmarłego i włączenie go do społeczności zmarłych.
- Przemiany społeczne rozbijają ten model. Wkraczaniu do epoki postindustrialnej towarzyszy proces derytualizacji życia społecznego. Społeczeństwo traci zatem obrzędy służące integracji jego członków.

- „Czy przekazy prasy tabloidowej pozwalają na określenie cech współczesnych rytuałów wyłączenia?”
- Przedmiotem analizy, która miała rozstrzygnąć powyższy problem badawczy stały się dzienniki "Fakt" i "Super Express" wydane w dniach od 22 do 29 marca 2007 roku.

- Gazety te zostały wybrane celowo gdyż w powszechnej opinii reprezentują prasę nieopiniotwórczą. Ów "bulwarówki", "brukowce" i "szmatławce" stanowią dla wielu esencję próżności, zgorszenia i kultury na niskim poziomie.

- Jednakże **prasa tabloidowa** istniała na rynku od samego początku. Odróżniała się od innych publikacji prawie dwukrotnie mniejszym formatem – zatem było można ją czytać w środkach komunikacji, a nie tylko za biurkiem. Z czasem ścisnienie przekazu oznaczało też *(Na podstawie: Białkowski, Dziadzia, Godzic)*.
  - skierowanie treści do masowego odbiorcy;
  - publikację krótkich tekstów;
  - przesycanie wiadomości emocjami;

- podejmowanie sensacyjnych, niewiarygodnych tematów;
- znoszenie intymności i prywatności;
- etykietowanie osób i zdarzeń;
- wytwarzanie u odbiorcy poczucia kontroli nad wiedzą;
- zamieszczanie większej ilości ilustracji i zdjęć niż tekstu;
- zwiększanie nacisku na szybkość i konkurencyjność publikacji;
- wzrost różnorodności tematycznej;

- lekkie i swobodne przedstawianie ludzi;
  - metodę na odwrócenie tendencji spadku poziomu sprzedaży dziennika;
  - sposób na zdobycie nowych nabywców i dotarcie do młodszego audytorium.
-
- Procesy te wywarły wpływ też na charakter innych środków masowego przekazu. **"Tabloidyżacja mediów polega na uprzedmiotowieniu wszelkich unaoczeń rzeczywistości w mniej lub bardziej obsceniczną przyjemność"**
(*Dziadzia s. 108*)

- **Media** oprócz swoich funkcji informacyjnych i propagandowych pełnią także rolę **zwierciadła**, w którym ukazują się najbardziej istotne cechy danego społeczeństwa na aktualnym etapie jego rozwoju *(Nasalska s. 65)*.
- Można też twierdzić, że treść przekazów odzwierciedla postawy, dążenia i wartości podzielane przez ich nadawców i odbiorców *(Cartwright s. 291)*.

- Badanie przekazów zawartych w tabloidach może być więc ważne dla rozpoznania i określenia cech współczesnych zjawisk społecznych.
- W diagnozach tych nie wystarczy metoda jakościowej analizy zawartości artykułów, niezbędne jest jej wzbogacenie o badanie treści towarzyszących im zdjęć i ilustracji.

II. Wnioski z analizy:

**Tabloidyzacja śmierci i pogrzebu
oraz**

Współczesna kultura wyłączenia

- W ciągu jednego tygodnia w łącznie 14 numerach obu publikacji zamieszczono **102 artykuły** związane z tematem śmierci i pogrzebu (58 w Fakcie i 44 w Super Expressie).

- Przeważającą większość przekazów stanowiły informacje dotyczące śmierci podczas gdy obrzędy pogrzebowe zostały zepchnięte na dalszy plan.
- Pochówek zdaje się być więc zbyt rutynowym i spokojnym wydarzeniem, aby przyciągnąć uwagę czytelnika.
- Pojawiły się **tylko cztery aspekty tabloidyzacji pogrzebu:**

1. Pogrzeby znanych osobistości - wspomina się o ich wieku w dniu zgonu, dokonaniach za życia, postaciach które uczestniczyły w ceremonii; zdjęcia ukazują stojącą lub przenoszoną trumnę oraz składanie kondolencji bliskim zmarłego;

"Żegnaj, kochany panie Zygmuncie!" *Fakt* 22 marca 2007, s. 15.

"Żegnaj, panie Zygmuncie." *Super Express* 22 marca 2007, s. 3.

3. Pogrzeby dodatkowe – artykuły traktują o wydarzeniach, które poprzedzały ceremonię pogrzebową; rytuał stanowi tylko ilustrację;

Korzus, Mariusz i Maciej Kędziak (2007) "Śmiercią odpłacił za pracę." *Fakt* 26 marca, s. 6.

4. Przypomnienia – informacje o rocznicach śmierci znanych osób;

"Jacek Lech nie żyje." *Fakt* 26 marca 2007, s. 11.

"Przegrał walkę z rakiem." *Super Express* 26 marca 2007, s. 23.

"Biała wstążka jako znak pamięci i dodatek o Janie Pawle II." *Super Express* 27 marca 2007, s. 2

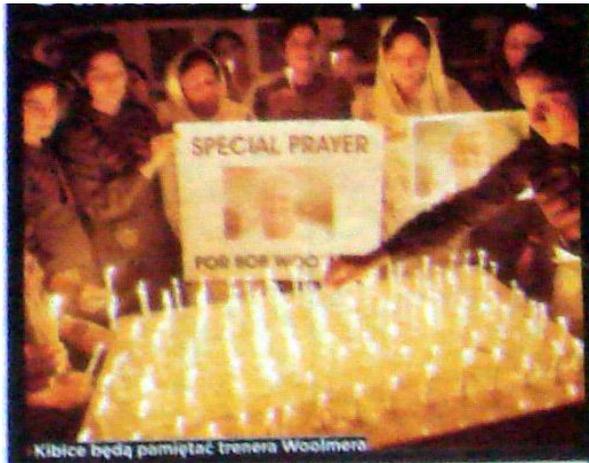
"Biała wstążka jako znak pamięci i dodatek o Janie Pawle II." *Super Express* 29 marca 2007, s. 2.

"W sobotę pogrzeby zastrzelonych policjantów." *Super Express* 29 marca 2007, s. 6.

5. Symbole pamięci – zdjęcia przedstawiają przedmioty i znaki pozostawione w miejscu wypadku lub pogrzebu;

*

"Uduszony za porażkę."
Super Express 24-25 marca
2007, s. 23.

Mucha, Mariusz (2007)
"Musi odpowiedzieć
za zabójstwo." *Super
Express* 29 marca, s. 8.

Kaniewski, Andrzej (2007) "Wyrzuciła z
okna córeczkę." *Fakt* 22 marca, s. 9.

Kaniewski, Andrzej (2007) "Zabiła
dziecko dla kochanka." *Fakt* 23
marca s. 17

- Pozostałe artykuły nie traktowały już bezpośrednio o obrzędach pogrzebowych.
- Zamiast nich tabloidy z różnych perspektyw ukazywały poprzedzającą rytuały wyłączenia śmierć.

Mozna wyróżnić trzy główne wymiary tabloidyzacji śmierci:

- A. Wymiar techniczny** - prezentacja śmierci zależy od przygotowania szaty graficznej gazety;
- B. Wymiar podmiotowy** - odnosi się do ukazania sylwetek jednostek, których działania są lub były związane ze śmiercią;
- C. Wymiar społeczno-kulturowy** - śmierć jako element wytworów kulturowych, działań społecznych, interakcji, zdarzeń dotyczących szerszej zbiorowości oraz problemów i kwestii społecznych.

A. Wymiar techniczny

1. Przejrzysta śmierć na okładce – łatwa do zauważenia zapowiedź większego artykułu o śmierci na pierwszej stronie;

"Masakra w więzieniu." *Fakt* 27 marca 2007, s. 1.

"Tato czemu Cię nie ma ." *Super Express* 28 marca 2007, s. 1.

Poettering i Verheugen dzisiaj w Fakcie
 Wtorek 27 marca 2007, Wyd. 1-PL
Fakt
 GAZETA CODZIENNA
 Cena 1 zł
 Nr 73 (1043)
Omenaa Mensah
To tylko taniec, czy coś więcej?
DUŻY ŁYTEK
W ŚRODĘ 4 000 000
Dziś kolejne numery FAKTO MANIA

Masakra w więzieniu
+++ Strażnik więzienny zastrzelił trzech połojuantów +++
Dwóch rannych skonało w kałuży krwi, trzeci w szpitalu +++
Pijacki ranking SLD

TNS OBOP dla Faktu
Taśmy Oleksego pogroziły lewicę!

W SKRÓCIE
Skoczyla z dzieckiem
ULGA NA KREDYT
wystarczy jeden telefon i Twój PIT
0 801 707 803
hal@gotowka

KROCIŁ ZA BYŁE PAPIER
Polsko, przestań nas okradać!
CENA 1 zł
DZIŚ W PREZENCIE CZWARTEJ CZĘŚCI DODATKU
POCZET POLSKICH BŁOGOSŁAWIONYCH
Artur Boruc (27 L)
Po Twojej stronie
SUPER express
NASZ CZŁOWIEK W AUSTRALII: Znamy sekret Otylki
PRZED HEJCER
Boruc boi się Jana
RZĄD MA NOWEGO NADZORCĘ
Koniec ery Gosia w PiS-ie
KIEROWCY, OSTROŻNIE NA DRODZE!
PO MASAKRZE W SIERADZU
TATO CZEMU CIĘ NIE MA
Jak wytłumaczyć dzieciom ofiar, co się stało w więzieniu
Byliśmy wczoraj przy tych, którzy w Sieradzu stracili najbliższych
SONIA (8 L)
jej zabity przez szaleniaka tata (Barłomiej Kulecki) (11 L)
PRAWDIWIY HAPPY END
Połączyliśmy rodzinę
Uwaga, jedzie Doda!!!
Dziękuję, Super Expressie!
NASZ REPORTER ZE LWOWA: Koniec walki o polski kościół?
Twoje prawa, Twoje pieniądze – Dlaczego warto wykupić ubezpieczenie OC?

1. Przejrzysta śmierć na okładce – łatwa do zauważenia zapowiedź większego artykułu o śmierci na pierwszej stronie;

"Bestia!" *Fakt* 28 marca 2007, s. 1.

2. Zdawkowa śmierć na okładce – trudna do zauważenia zapowiedź tekstu poświęconego śmierci na czołówce;

Fakt 22 marca 2007, s. 1.

„Kawa zabija”

Fakt 23 marca 2007, s. 1.

„Uduszę – trząśnię wczoraj ze wściekłości Kwaśniewski”

3. Śmierć pożegnalna na okładce – pełny tekst traktujący o śmierci na ostatniej stronie;

Fakt 29 marca 2007, s. 24.

Fakt 28 marca 2007, s. 24.

ŚWIAT
Fakt TO BYŁ DZIEŃ

Allegra Versace (20 l.)

Milionaerka umiera z głodu

Śmierć w kafi ognia
LAGOS. 40 latki zginęła w promienistym wybuchu z bomkami z benzyny na półkach w sklepie. Do eksplozji doszło, gdy kierowca na jezdni drogą w pobliżu dworca stracił kontrolę nad pojazdem. Samochód wpadł do drogi i zderzył się ze ścianą. Z kłosa go walał miedzią nakładaną benzyną. Zdarzenie miało miejsce w niedzielę. Ofiarą została 40-letnia kobieta, która została ranna w podłokcie. Śmierć nastąpiła kilka godzin później, wskazała na przyczynę śmierci lekarz sądowy.

Szczypliwy koniec porwania
MARIJA. Dwa ułtamijski samoloty gary, wczoraj znowu zostały przetrzymywane na górze i oddane w ręce policji. Uprawiali oni służbę w 30 dniach w wieku 4-6 lat i 2 dniem nauczyli się. Została to, by doprowadzić do powrotu samolotu do domu z brzozy i białych i białych dziewczyn z brzozy.

Racja i Chiny razem na Marsa
ROK. Racja i Chiny w 2007 roku wzięły udział w wyprawie na Marsa. Chiny będą brały udział w budowie stacji na Marsie. Racja i Chiny wzięły udział w wyprawie na Marsa. Racja i Chiny wzięły udział w wyprawie na Marsa.

W GÓRĘ WDŒ
Przez to nie...
Znowu były...
Znowu były...
Znowu były...

miłość to...

A ja mam darmowego masażystę

Wielka bijatyka w metrze

Fakt NOWOŚĆ
Dziewczyna dnia!

ŚWIAT
Fakt TO BYŁ DZIEŃ

Potężna fala śmiertelnych nieczystości zalała wioskę w Palestynie

Tu facet nie zaparkował!

Książę w zbrodni

Za dzieło wiary dla... psa

miłość to...

LOTTO
PONIEDZIAŁEK 26 III 2007

Multi Lotek
35: 6 36 36 27 30 33
34 37 43 45 44 47 51
52: 63 66 71 73 80

Tętno Szczęśliwicy
Numerów: 9 15 24 36 37

IZA, CHCESZ GRYZA?

Fakt NOWOŚĆ
Dziewczyna dnia!

miłość to...

Wielka bijatyka w metrze

4. Śmierć wyolbrzymiona – jej dostrzeżenie nie wymaga od czytelnika większego skupienia;

Petrycki, Maciej (2007) "Strażnik zastrzelił policjantów." *Fakt* 27 marca, s. 2-3.

Kaniewski, Andrzej (2007) "Wyrzuciła z okna córeczkę." *Fakt* 22 marca, s. 8-9.

4. Śmierć wyolbrzymiona – jej dostrzeżenie nie wymaga od czytelnika większego skupienia;

Korzus, Mariusz (2007) "Chciwa żona zabiła męża." *Fakt* 27 marca, s. 10-11.

10 Fakt 27 MARCA 2007 **WYDARZENIA**

+++ Wróciła do niego, bo dostał odszkodowanie +++ Urządziła kolację i upiła +++ Żywego zakopła obok domu +++

Chciwa żona zabiła męża

Ofiara
Leszek K. (47 l.) miał na dzieło na powrót żyć. Zabił własną żonę, którą zakopał obok domu. Jego ciało odkryli policjanci.

W ŚRODZIE

Tylko cudem dom nie wyliczył w powietrze
POGARSKIE Przez planę 100 mln, który odleciał do 100 km/h i nie zatrzymał się do końca. Polujący ustrzelił w niego w kuchennej gaziance i po 10 min. przetrwał w powietrzu. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem.

Pociąg za szalonym motocyklistą
POWORSKIE 24-letni motocyklista pędził dwoma pod Skokiem 100 km/h i nie zatrzymał się do końca. Polujący ustrzelił w niego w kuchennej gaziance i po 10 min. przetrwał w powietrzu. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem.

Rzucił kotem o ścianę
WARSZAWA I MIASTKO 43-letni nie miał miliona do zwrócić. W miastku rzucił kotem o ścianę. W miastku rzucił kotem o ścianę. W miastku rzucił kotem o ścianę.

Amatorzy niebezpiecznych zabaw
LIWOLINE O ścianę rzucił kotem 43-letni nie miał miliona do zwrócić. W miastku rzucił kotem o ścianę. W miastku rzucił kotem o ścianę.

10 Fakt 27 MARCA 2007 **WYDARZENIA**

+++ Wróciła do niego, bo dostał odszkodowanie +++ Urządziła kolację i upiła +++ Żywego zakopła obok domu +++

Chciwa żona zabiła męża

Ofiara
Leszek K. (47 l.) miał na dzieło na powrót żyć. Zabił własną żonę, którą zakopał obok domu. Jego ciało odkryli policjanci.

W ŚRODZIE

Tylko cudem dom nie wyliczył w powietrze
POGARSKIE Przez planę 100 mln, który odleciał do 100 km/h i nie zatrzymał się do końca. Polujący ustrzelił w niego w kuchennej gaziance i po 10 min. przetrwał w powietrzu. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem.

Pociąg za szalonym motocyklistą
POWORSKIE 24-letni motocyklista pędził dwoma pod Skokiem 100 km/h i nie zatrzymał się do końca. Polujący ustrzelił w niego w kuchennej gaziance i po 10 min. przetrwał w powietrzu. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem. W powietrze poleciał także samolot, który miał przelatywać nad terenem.

Rzucił kotem o ścianę
WARSZAWA I MIASTKO 43-letni nie miał miliona do zwrócić. W miastku rzucił kotem o ścianę. W miastku rzucił kotem o ścianę.

Amatorzy niebezpiecznych zabaw
LIWOLINE O ścianę rzucił kotem 43-letni nie miał miliona do zwrócić. W miastku rzucił kotem o ścianę. W miastku rzucił kotem o ścianę.

MARIUSZ KORZUS

Dama F z Pielką pod Otrawą
Dama F. (55 l.) miała w sobie wielkie namiętności. W tym gwałtownych zamieszaniu jak wystraszona i przerażona. Tych gwałtownych zamieszaniu jak wystraszona i przerażona. Tych gwałtownych zamieszaniu jak wystraszona i przerażona.

Więcej na DZIENNIK ONLINE
www.dziennik.pl

Za akta polecą głowy
Wojewódzki sąd w Warszawie wydał wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

Ciężko pobity wielbiciel brunetek
Wojewódzki sąd w Warszawie wydał wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

Mumia staruszki w mieszkaniu
Wojewódzki sąd w Warszawie wydał wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

To już wiosna Uwaga, miś się budzą!

Okrutna morderczyni
Policja w Warszawie, której dowodził Mariusz Korzus, wydała wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

Okrutna morderczyni
Policja w Warszawie, której dowodził Mariusz Korzus, wydała wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

Okrutna morderczyni
Policja w Warszawie, której dowodził Mariusz Korzus, wydała wyrok w sprawie Mariusza Korzusa. Za zabójstwo żony i zakopanie jej ciała obok domu. Wyrok: 15 lat więzienia.

5. Śmierć zmniejszona - gdy wymaga dokładniejszego przyglądania się szacie graficznej;

"Zastrzeżił żonę i siebie." Super Express 28 marca 2007, s. 7.

KRAJ

6

Zwrotniakale dopiero teraz trafi za kratki

Zwrotniakale dopiero teraz trafi za kratki. Zwrotniakale dopiero teraz trafi za kratki. Zwrotniakale dopiero teraz trafi za kratki.

BIESZCZYDZ BOGAŃE W ZWIĘZNYCH Włóków i u nas dostatek

Bieszczadzkie bogactwo w zwierzynie. Włóków i u nas dostatek. Bieszczadzkie bogactwo w zwierzynie. Włóków i u nas dostatek.

UMIATAWIA ICH POLICJA, ZAMYKAJĄC W PACE Dla zabawy rzucali się pod jadące auta

Umiatawiała ich policja, zamykając w pace. Dla zabawy rzucali się pod jadące auta. Umiatawiała ich policja, zamykając w pace.

PO TWOJEJ STRONIE Czy oddadzą moje pieniądze?

Po twojej stronie. Czy oddadzą moje pieniądze? Po twojej stronie.

RUCH Najruchliwsze 2 miesiące w roku!

Ruch. Najruchliwsze 2 miesiące w roku! Ruch. Najruchliwsze 2 miesiące w roku!

PORÓWNAŁIŚMY OPŁATY Z NASZYMI POŁUDNIOWYM SĄSIĄDEM

tak tępicie Polskę!

Nie może być zgody na droższą drogę w urzędach

Nie może być zgody na droższą drogę w urzędach. Nie może być zgody na droższą drogę w urzędach.

Polacy mają już brzożę

Polacy mają już brzożę. Polacy mają już brzożę. Polacy mają już brzożę.

Nie musi być tak drogo

	POLSKA	CZECHY
Zaswiadczenie o niekaralności	50 zł	7 zł
Pierwszy dowód osobisty	30 zł	0 zł
Wymiana dowodu po upływie ważności	30 zł	0 zł
Wymiana dowodu z powodu zagubienia lub zniszczenia	30 zł	14 zł
Pierwsze prawo jazdy	70 zł	7 zł
Wymiana na skutek zmiany wzroku lub upływu ważności	70 zł	0 zł
Wymiana na skutek zagubienia lub zniszczenia	70 zł	7 zł
Paszport dla osoby dorosłej	140 zł	84 zł
Pełny odpis aktu zgonu, urodzenia lub małżeństwa	33 zł	14 zł
W SUMIE	651 zł	245 zł

Ceny w Czechach przeliczyliśmy na stłebki według kursu - 1 korona równa się 0,34 zł

Apel „Super Expressu” do premiera Jarosława Kaczyńskiego!

Apel „Super Expressu” do premiera Jarosława Kaczyńskiego! Apel „Super Expressu” do premiera Jarosława Kaczyńskiego!

PO KLÓTNI Z SYNEM OBRAZIŁ SIĘ NA RODZINĘ I UCIEKŁ Z DOMU, TERAZ BŁĄKA SIĘ PO LESIE

Dobrzy ludzie dokarmiają leśnego dziadka

Dobrzy ludzie dokarmiają leśnego dziadka. Dobrzy ludzie dokarmiają leśnego dziadka.

Dlaczego Czesi mają znacznie lepiej

Dlaczego Czesi mają znacznie lepiej. Dlaczego Czesi mają znacznie lepiej.

U nas fortuna za ksero

U nas fortuna za ksero. U nas fortuna za ksero.

KRAJ

7

PROTEST WIERNYCH SIĘ OPŁACIĆ

Protest wiernych się opłacić. Protest wiernych się opłacić.

Kościół będzie nasz?!

Kościół będzie nasz?! Kościół będzie nasz?!

POŻYCZKI

DLA FIRM I OSÓB FIZYCZNYCH

od 10 tysięcy do 300 tysięcy zł bez ZUS, US, uśrednionem dochodach uproszczona procedura

Zapraszamy do naszych biur:

BOGDANECZ	010 345 81 23	ŁÓDŹ	042 631 93 70
BYTOM	032 787 01 09	042 641 93 71	
GDAŃSK	058 307 43 21	OLSZTYN	086 332 10 48
GDYNIA	058 781 88 80	POZNAN	061 712 39 48
KATOWICE	032 231 24 12	RAJSKO	081 825 32 24
KRAKÓW	071 242 00 00	WARSZAWA	022 438 51 14
ŁÓDŹ	042 631 93 70	WROCLAW	071 376 80 81
OPOLSKA	042 631 93 70		

5. Śmierć zmniejszona – gdy wymaga dokładniejszego przyglądania się szacie graficznej;

"Jacek Lech nie żyje." Fakt 26 marca 2007, s. 11.

LUDZIE 10 Fakt 26 MARCA 2007

Halinka z „Kiepskich”

Wzycie hodźni za mąż

To była jej największa -Sztuka wkrótce

Jej partnerem stał się aktor i scenarzysta Andrzej Chybiński. Wzycie hodźni za mąż – to była jej największa sztuka wkrótce. Wzycie hodźni za mąż – to była jej największa sztuka wkrótce.

Od dziś na: www.kobieta.dziennik.pl

Sprawdź, co ci się należy

POZNAJ SWOJE PRAWA

10 Fakt 26 MARCA 2007

CIĘŻKO HARUJE NA UŻYWKI

Straszy na promocji

Z czego się tak cieszy?

Ubiiera się na ulicy

Żywi się jak królik

10 Fakt 26 MARCA 2007

LUDZIE 10 Fakt 26 MARCA 2007

„Kiepskich”

Wzycie hodźni za mąż

tajemnica! Marzena Kiepiel po raz drugi weźmie ślub!

Tajemniczy wybranek Marzeny

10 Fakt 26 MARCA 2007

LUDZIE 10 Fakt 26 MARCA 2007

Pogodynka TVN-u może sobie pozwolić na tłusty kebab i nie tyje, bo ostro ćwicz w „Tancu z gwiazdami”

Dieta cud Omeny

Jacek Lech nie żyje

10 Fakt 26 MARCA 2007

5 NAGRÓD PO 100 ZŁ

NR 60 Fakt

6. Śmierć ściśnięta – krótkie, przeważnie pozbawione zdjęć artykuły znajdujące się na brzegach stron;

"Mumia staruszki w mieszkaniu." *Fakt* 27 marca 2007, s. 11.

"Znalazł wybuchowy pakunek wśród rupieci." *Super Express* 24-25 marca 2007, s. 6.

"Amatorzy niebezpiecznych zabaw." *Fakt* 27 marca 2007, s. 11.

"Sześciolatka trafiła do szpitala." *Super Express* 26 marca 2007, s. 12.

7. Śmierć w kontraście – tematyka śmierci jest niekiedy zestawiona ze sprawami „bardziej radosnymi” (np. fotografiami nagich kobiet, propozycją poprawienia swojej kondycji lub wzięcia udziału w konkursie z nagrodami pieniężnymi);

Fakt 24-25 marca 2007, s. 10.

Fakt 23 marca 2007, s. 28.

10. Fakt WYDARZENIA

Beznamiętne wyznanie zdegenerowanego nastolatka mordercy

Zabiłem za kieliszek wódki

Kat (16 l.)

Akcja Faktu Będę chudziutka!

Wielka Kalinowska (104 kg)

Ofiara

Moja świnkę też zaatakował

Matka sadystka

Okaleczona twarz córki

Zakrwawiona ręka syna

miłość...

Lotto

Multi Lotek

Express Lotek

Duży Lotek

Fakt Nowość

Otwieczyna dnia!

ASD - 74,00

Uprzejmość

www.fakt.pl

10. Fakt WYDARZENIA

Beznamiętne wyznanie zdegenerowanego nastolatka mordercy

Zabiłem za kieliszek wódki

Kat (16 l.)

Akcja Faktu Będę chudziutka!

Wielka Kalinowska (104 kg)

Ofiara

Moja świnkę też zaatakował

Matka sadystka

Okaleczona twarz córki

Zakrwawiona ręka syna

miłość...

Lotto

Multi Lotek

Express Lotek

Duży Lotek

Fakt Nowość

Otwieczyna dnia!

ASD - 74,00

Uprzejmość

www.fakt.pl

ŚWIAT Fakt TO BYĆ DZIEŃ

PRESTO 23 MARCA 2007

To diabeł, nie kobieta! Zmiaszła dzieci do piwa moosu, biła je kijami, stworzyła papierem ściernym

Zakrwawiona ręka syna

Okaleczona twarz córki

Matka powrór

miłość...

Lotto

Multi Lotek

Express Lotek

Duży Lotek

Fakt Nowość

Otwieczyna dnia!

ASD - 74,00

Uprzejmość

www.fakt.pl

Moja świnkę też zaatakował

Matka sadystka

Wolno bić żony!

Skandaliczny wyrok niemieckiego sądu

Frankfurt nad Menem

ASD - 74,00

Uprzejmość

www.fakt.pl

8. **Śmierć unaukowiona** – to przekazy o śmierci, które zawierają najwyższy stopień uszczegółowienia informacji; artykułowi towarzyszą zachęcające do przyjrzenia się treści zbliżenia, zaznaczenia i objaśnienia, specjalistyczne schematy, szkice i mapy;

Petrycki, Maciej (2007) "Strażnik zastrzelił policjantów." *Fakt* 27 marca, s. 2-3.

8. **Śmierć unaukowiona** – to przekazy o śmierci, które zawierają najwyższy stopień uszczegółowienia informacji; artykułowi towarzyszą zachęcające do przyjrzenia się treści zbliżenia, zaznaczenia i objaśnienia, specjalistyczne schematy, szkice i mapy;

Korzus, Mariusz (2007) "Chciwa żona zabiła męża." *Fakt* 27 marca, s. 10.

Kaniewski, Andrzej (2007) "Wyrzuciła z okna córeczkę." *Fakt* 22 marca, s. 8.

Kucharski, Dariusz i Przemysław Gluma (2007) "Kto dał broń szaleńcowi?!" *Super Express* 27 marca, s. 3.

9. **Krwawa śmierć** – gdy informacja o śmierci zostaje zilustrowana zdjęciami zawierającym ciała ofiar i/lub śladami krwi;

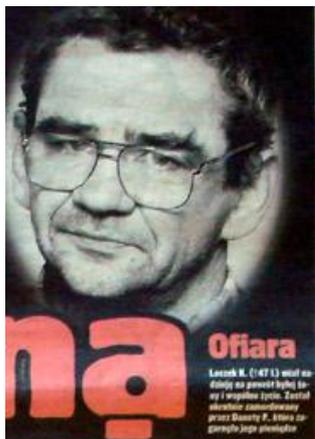
"Masakra w więzieniu." *Super Express* 27 marca 2007, s. 1.

"Masakra pod Żninem." *Fakt* 23 marca 2007, s. 13.

B. Wymiar podmiotowy

1. Zmarli – zostają wyróżnieni w artykułach czarno-białymi zdjęciami; niekiedy obok nich pojawia się ich opis, wiek w dniu śmierci oraz symbol krzyża;

Korzus, Mariusz (2007)
"Chciwa żona zabiła męża."
Fakt 27 marca, s. 11.

Juśkiewicz, Marek (2007)
"Dlaczego zabiłeś mojego
męża?" *Fakt* 28 marca, s. 12.

"Bestia!" *Fakt* 28 marca
2007, s. 1.

Mucha, Mariusz (2007)
"Musi odpowiedzieć za
zabójstwo." *Super Express*
29 marca, s. 8-9.

Tokarska, Katarzyna
(2007) "Sepsa!
Panika w Opolu."
Fakt 28 marca, s. 14.

"Uratował mnie przyjaciel."
Fakt 22 marca, s. 13.

2. **Oprawcy** – ci którzy wywołali śmierć innego człowieka mają zasłonięte oczy, nierzadko obok pojawia się informacja o czynie którego dokonali; całość dodatkowo sięga też do ich przeszłości;

Petrycki, Maciej (2007)
"Cała prawda o strażniku mordercy." *Fakt* 28 marca, s. 11.

Woźniak, Andrzej (2007)
"Zabił, bo go rzuciła." *Fakt* 29 marca, s. 10.

Dudziński, Grzegorz (2007)
"Córeczko, czemu zamordowałaś." *Fakt* 24-25 marca, s. 13.

Juśkiewicz, Marek (2007)
"Dlaczego zabiłeś mojego męża?" *Fakt* 28 marca, s. 12.

Plucińska, Monika (2007)
"To była zwykła ładaczniczka." *Fakt* 27 marca, s. 14.

Korzus, Mariusz (2007)
"Chciwa żona zabiła męża." *Fakt* 27 marca, s. 10.

Marczyńska, Monika (2007)
"Strażnik katował żonę." *Fakt* 29 marca, s. 9.

3. **Anonimowi** – postacie które mają coś wspólnego ze śmiercią są przedstawione na zdjęciach, ich oczy są jednak „zasłonięte” w specyficzny sposób;

Dudziński, Grzegorz
(2007) "Córeczko, czemu zamordowałaś." *Fakt* 24-25 marca, s. 12.

Korzus, Mariusz
(2007) "Ukatrupię zięcia pedofila." *Fakt* 22 marca, s. 10.

Rowińska, Agata i
Dariusz Kucharski
(2007) „W Sieradzu runął ich świat.”
Super Express 28
marca, s. 2.

Marczyńska, Monika
(2007) "Strażnik katował żonę." *Fakt* 29 marca, s. 8.

4. Uratowani od śmierci – artykuły przedstawiają historię w której pewnej osobie lub grupie udało się uniknąć śmierci; dołączone fotografie przedstawiają je, ich ratowników oraz miejsca w których doszło do zdarzenia;

"Tylko cudem dom nie wyleciał w powietrze." *Fakt* 27 marca 2007, s. 11.

"Szczur zaatakował śpiącą dziewczynkę." *Fakt* 27 marca 2007, s. 13.

"Kierowca pijak zmiądzzył autobus." *Fakt* 27 marca 2007, s. 14.

Kucharski, Dariusz (2007) "Moja córka miała żyć 10 minut." *Super Express* 26 marca, s. 15.

"Bomba w kamienicy." *Fakt* 24-25 marca 2007, s. 11.

"Pożar zabrał mi wszystko." *Fakt* 29 marca 2007, s. 11.

"Pijana trzynastolatka mogła umrzeć." *Fakt* 22 marca 2007, s. 13.

"Harry Potter będzie żyć." *Fakt* 26 marca 2007, s. 24.

4. Uratowani od śmierci – artykuły przedstawiają historię w której pewnej osobie lub grupie udało się uniknąć śmierci; dołączone fotografie przedstawiają je, ich ratowników oraz miejsca w których doszło do zdarzenia;

Halicki, Piotr (2007)
 "Wciągnęło mnie upiorne bagno." *Fakt* 23 marca, s. 12-13.

"Uratował mnie przyjaciel." *Fakt* 22 marca, s. 13.

5. Zwierzęta - nierzadko pojawiają się na równi z ludźmi jako wybawcy, zabójcy i ofiary;

Maya, Oskar (2007) "Tego misia trzeba zabić!" *Super Express* 27 marca, s. 2-3.

"Miś maskotką Niemiec."
Super Express 28 marca 2007, s. 11.

5. Zwierzęta - nierzadko pojawiają się na równi z ludźmi jako wybawcy, zabójcy i ofiary;

Kot wybawiciel
LONDYN Gdyby nie kot z hrabstwa Essex, w pożarze zginęłoby niechybnie 6 osób. Kiedy w salonie mieszkania pojawił się ogień, a alarm przeciwpożarowy nie zadziałał, kociak narobił takiego hałasu, że obudził śpiących właścicieli. Udało im się uciec z płonącego domu, choć lekko podtruli się tlenkiem węgla.

"Kot wybawiciel." Fakt 23 marca 2007, s. 28.

Rzucił kotem o ścianę
WARMIA I MAZURY 43-latek nie pałał miłością do zwierząt, ale nigdy wcześniej nie dopuścił się czegoś tak potwornego. Mirosław M. przyszedł w odwiedziny do swojej znajomej. Wszystko układało się normalnie do chwili, gdy podczas rozmowy dostrzegł jej kota, który spokojnie jadł sobie z miski. Mirosław M. podskoczył nagle do zwierzęcia, chwycił je za ogon i z całej siły rzucił o ścianę. Kot zginął na miejscu. Je-

"Rzucił kotem o ścianę." Fakt 27 marca 2007, s. 11.

Psy rozszarpały kobietę
LIZBONA Tragedia w Portugalii. W Sintrze cztery rottweilery rozszarpały 60-letnią Ukrainkę. Psy zatakowały kobietę, gdy szła do pracy. Rozwścieczone bestie odpedzili od ofiary dopiero policjanci. Pomoc jednak przyszła za późno. Ukrainka zmarła w drodze do szpitala.

"Psy rozszarpały kobietę." Fakt 24-25 marca 2007, s. 24.

"Komarem w malarię." Super Express 26 marca 2007, s. 2-3.

C. Wymiar społeczno-kulturowy

1. Śmiercionośne przedmioty - poczytne miejsce w artykułach i oprawie graficznej znajdują narzędzia zbrodni; ich prezentacji towarzyszy nota o ich właścicielach i zastosowaniach;

Dutkiewicz, Dariusz (2007)
"Zabiłem za kieliszek
wódki." *Fakt* 24-25 marca, s.
10.

Korzus, Mariusz i Maciej
Kędziak (2007) "Śmiercią
odpłacił za pracę." *Fakt*
26 marca, s. 6.

2. Śmierć potencjalna – występuje gdy wiadomości przestrzegają przed przedmiotami, działaniami, osobami i instytucjami, które mogą skrócić długość trwania życia;

Kazanecka, Maria (2007)
"Kawa może cię zabić." *Fakt*
22 marca, s. 11.

"Trucizna prosto z kranu."
Super Express 27 marca
2007, s. 6-7.

Petrycki, Maciej (2007)
"Armie świata." *Fakt* 27
marca, s. 2-3.

2. Śmierć potencjalna – występuje gdy wiadomości przestrzegają przed przedmiotami, działaniami, osobami i instytucjami, które mogą skrócić długość trwania życia;

Tokarska, Katarzyna (2007) "Sepsa! Panika w Opolu." *Fakt* 28 marca, s. 14-15.

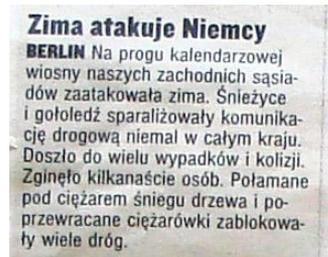
3. Śmierć na drodze – znaczna część doniesień traktowała o wypadkach drogowych z ofiarami; winą za nie są obarczani kierowcy, władze i warunki atmosferyczne;

Zabiega, Jarosław (2007) "Będzie cud?" Fakt 27 marca, s. 10-11.

"Pijak rozjechał staruszkę." Fakt 24-25 marca 2005, s. 11.

"Zima atakuje Niemcy." Fakt 24-25 marca, s. 24.

"Był o włos od zderzenia z pędzącym pociągiem." Super Express 24-25 marca 2007, s. 7.

"Wypadki ciężarówek." Super Express 22 marca 2007, s. 5.

4. Groźba śmierci – pojawia się bądź w tekście, bądź w nagłówkach – dołączone fotografie pokazują osoby, które miałyby odebrać życie innej osobie i ich potencjalne ofiary;

Korzus, Mariusz (2007)
"Ukatrupię zięcia pedofila."
Fakt 22 marca, s. 10.

"Zazdrosny były mąż." Fakt
28 marca 2007, s. 15.

"Groził Wałęsio."
Fakt 26 marca
2007, s. 9.

4. Groźba śmierci – pojawia się bądź w tekście, bądź w nagłówkach – dołączone fotografie pokazują osoby, które miałyby odebrać życie innej osobie i ich potencjalne ofiary;

Mieśnik, Piotr (2007)
"Czy potwór wyjdzie na wolność?" *Super Express* 29 marca, s. 11.

"Przeszedł na ciemną stronę." *Super Express* 28 marca 2007, s. 11.

Maya, Oskar (2007)
"Dajcie im nowe życie." *Super Express* 27 marca, s. 23.

Mieśnik, Piotr (2007)
"Oleksy sypie kumpli." *Fakt* 23 marca, s. 4-5.

"Za akta polecą głowy." *Fakt* 27 marca 2007, s. 10.

Frelichowska, Kinga (2007)
"Oto polski skazany na śmierć." *Super Express* 23 marca, s. 20-21.

"Upozorował zamach." *Super Express* 29 marca 2007, s. 8.

5. Samosąd – tabloidy nie tylko przedstawiają wymierzanie sprawiedliwości tym którzy dopuścili się zbrodni, ale też same napiętnują oprawców;

"Bestia!" Fakt 28 marca 2007, s. 1.

Plucińska, Monika (2007) "To była zwykła ladaczniczka." Fakt 27 marca, s. 14.

Molga, Piotr (2007) "Nałogowy łapówkarz." Fakt 29 marca, s. 4.

Maya, Oskar (2007) "Kanibal z Papui zawiśnie na stryczku." Super Express 23 marca, s. 9.

6. Obrona życia – wizualizacja sporów związanych z prawem do aborcji i eutanazji skupia się na pokazaniu społecznego oporu przeciwko tym działaniom i sugeruje, iż mają negatywne skutki;

"Awantura o aborcję." *Fakt* 29 marca 2007, s. 5.

Harlukowicz, Jacek (2007) „Marsz na Warszawę.” *Super Express* 28 marca, s. 2.

Jakubowska, Paulina, Noske, Tomasz i Kamil Pawełoszek (2007) "Demonstracja Radiem silna." *Super Express* 29 marca, s. 2-3.

Nuske, Tomasz (2007) "Dożywocie za aborcję." *Super Express* 26 marca, s. 11.

"Aborcja ciągle dzieli." *Super Express* 22 marca 2007, s. 3.

Mieśnik, Piotr, (2007) "Dziecinada prawnicza." *Fakt* 29 marca, s. 6.

"Prezydent broni życia." *Fakt* 27 marca 2007, s. 5.

7. Śmierć samobójcza – śmierć z własnej woli jest przedstawiana w krótkiej formie ze znikomą ilością ilustracji i komentarzy;

"Na koniec postanowił się spalić razem z domem."
Super Express 26 marca 2007, s. 2-3.

"Zginął na torach." *Fakt* 27 marca 2007, s. 2-3.

"Rodzinna tragedia." *Fakt* 27 marca 2007, s. 14.

"Namówili go do samobójstwa przed kamerą." *Super Express* 26 marca 2007, s. 16.

8. Śmierć zbiorowa – gdy wiadomość dotyczy śmierci wielu osób; zdjęcia zaś prezentują katastrofę lub ratowanie rannych;

Kaniewski, Andrzej (2007) "Szambo zatopiono 200 osób." Fakt 28 marca, s. 24.

"10 zabitych w pożarze." Fakt 26 marca 2007, s. 24.

"Śmierć w kuli ognia." Fakt 29 marca 2007, s. 24.

"Piekło w Mozambiku." Fakt 24-25 marca 2007, s. 24.

"Strzelali pod Nablusem." Super Express 22 marca 2007, s. 9.

"Eksplozja w arsenale." Super Express 24-25 marca 2007, s. 8.

9. Zbliżająca się śmierć – żywe osoby stają się komentatorami wydarzeń, są przekonane o nadchodzącym końcu życia swojego lub innych;

"Tak się leczą zwykli ludzie, a tak urzędnicy." *Fakt* 27 marca 2007, s. 8-9.

Tak się leczą zwykli ludzie

Łódź, Szpital im. Barlickiego
Kim była pacjentka? Przeszła przez wiele lat choroby, lecz nie udało się jej wyleczyć. Teraz czeka na operację. Nie jest szansa na wyzdrowienie. To przerażenie.

Kraków, Szpital im. Kopernika
Jak w takiej sytuacji zachować życie? Niełatwo. To straszny ból.

Ciasnota, chorzy leżący na korytarzach
Grzyb na ścianach, odrażające zapachy, ludzie śpiący na korytarzach. To codzienna rzeczywistość w szpitalach. Tęcza krwi nie ma się o co opierać.

Nowa Huta, Szpital im. Żeromskiego
Nowa Huta, Szpital im. Żeromskiego. Nowa Huta, Szpital im. Żeromskiego.

Polacy zostali podzieleni na lepszych i gorszych. Dla jednych jest upadająca służba zdrowia. Dla drugich ekskluzywne kliniki

Kawaler Bosak wymyślił: Za drugi ślub 5 tysięcy
Kawaler Bosak wymyślił: Za drugi ślub 5 tysięcy.

Eleganckie, nowoczesne lecznice. Lekarze oczekujący na pacjentów, nowy sprzęt
Eleganckie, nowoczesne lecznice. Lekarze oczekujący na pacjentów, nowy sprzęt.

Warszawa, klinika medyczna Lux Med
Warszawa, klinika medyczna Lux Med.

„Ja tu się nie wyleczę, tylko umrę!”

9. Zbliżająca się śmierć – żywe osoby stają się komentatorami wydarzeń, są przekonane o nadchodzącym końcu życia swojego lub innych;

Kaniewski, Andrzej (2007) "Miliarderka umiera z głodu." Fakt 29 marca, s. 24.

„Moja córka umiera na anoreksję. Ona jest w rękach diabolicznej choroby”

"Starowiejski miał krwotok." Fakt 22 marca 2007, s. 7.

„Jednym krokiem byłem po tamtej stronie”

„Teraz pójść do kontenerów. I pewnie już do śmierci!”

"Czy tak muszą mieszkać ludzie?!" Super Express 28 marca 2007, s. 9.

- Wskazanie cech tabloidyzacji śmierci i pogrzebu pozwala na podjęcie próby określenia **współczesnej kultury wyłączenia**. Kultura taka miałaby opierać się na:
  - wyszukiwaniu tematów będących źródłem szczególnych kontrowersji;
  - postępującej zamianie ich w przyjemność;
  - krótkotrwałości i rozdrobnieniu tematów;
  - niejednoznacznym ukazywaniu spraw;
  - prymacie rachunku ekonomicznego nad moralnością;
  - gloryfikacji tematów, które można zobrazować;
  - zmniejszaniu wartości słowa pisanego i łączenia tematów w większą całość;

- wyłączeniu refleksyjności;
- pomniejszeniu znaczenia autorytetów;
- znoszeniu granic między światem dzieci i dorosłych;
- tworzeniu ponadnarodowej wspólnoty nieszczęść;
- pozornym dopuszczaniu do głosu osób wykluczanych przez społeczeństwo.

III. Podsumowanie

- Rytuały oddzielenia zmarłego od zbiorowości tracą na znaczeniu. Poprzedzająca je śmierć staje się ważnym polem zainteresowań nierzadko związanych z rozrywką. Lęk przed końcem życia zastępuje fascynacja.

- Można pokusić się o stwierdzenie, że pomimo przeświadczenia o wzroście dezintegracji społeczeństwa dokonuje się jego odbudowa w ramach **kultury wyłączenia – systemu, w którym najważniejszym źródłem spójności ma być ten kto wytwarza i udostępnia informacje.**
- Szczególnie istotny w tym kontekście jest przykład samosądów dokonywanych przez tabloidy. Interpretacja tej kwestii powinna stać się powodem do poważnych dyskusji.

- Za podsumowanie niech posłużą słowa Wiesława Godzica:

„Gdy mówimy o kulturze tabloidowej lub tabloidyzacji prasy, radia i telewizji znajdujemy się w centrum debaty o najistotniejszych problemach współczesności, a nie - jak chciałaby większość jej krytyków - o jej dewiacyjnych obrzeżach” (*Godzic s. 31*)

• Bibliografia:

1. Białkowski K., *Tabloidyżacja prasy. Zło konieczne?*, Brief 06/2005 (69).
2. Burszta W. J., Kuligowski W., *Sequel: dalsze przygody kultury w globalnym świecie*, Muza, Warszawa 2005.
3. Cartwright Don. P., *Analiza treści przekazów masowych*, w: Malikowski M., Niezgodą M. (red.), *Badania empiryczne w socjologii. Wybór tekstów*, Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Tyczynie, Tyczyn 1997, s. 286-293.
4. Dziadzia B., *Jak dobrze, że są tabloidy!*, w: Łuczak M., Wufer A. (red.), *Caritas w globalnej wiosce*, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Katowice-Piekary Śląskie 2006, s. 105-112.
5. Genep van A., *The Rites of Passage*, Routledge & Kegan Paul, London 1960.
6. Godzic W., *Szybciej, krócej, głośniej*, *Polityka - Niezbędnik inteligenta* 25/2005 (2509), s. 31-34.
7. Kazberuk G., *Liminalność w obrzędach pogrzebowych w perspektywie rytuałów przejścia*, w: Sieradzan J. (red.), *Inicjacje. Społeczne znaczenie sytuacji liminalnych w rytach przejścia*, UWB, Białystok 2006, s. 223-230.
8. Nasalska E., *Kierunki rozwoju analizy treści*, *Studia socjologiczne* 3-4/1982, s. 51-67.
9. Postman N., *W stronę XVIII stulecia: jak przeszłość może doskonalić naszą przyszłość*, PIW, Warszawa 2001.
10. Sieradzan J., *Ryty przejścia i inicjacje, niegdyś i teraz*, w: Sieradzan J. (red.), *Inicjacje. Społeczne znaczenie sytuacji liminalnych w rytach przejścia*, UWB, Białystok 2006, s. 11-52.
11. Zdybel L., *Śmierć*, w: Jedynak S. (red.), *Mały słownik etyczny*, Branta, Bydgoszcz 1999, s. 206-262.

- **Analizie zostały poddane następujące wydania dzienników "Fakt" i "Super Express":**

1. Fakt, 22.03.2007, nr 69/2007 (1039).
2. Fakt, 23.03.2007, nr 70/2007 (1040).
3. Fakt, 24-25.03.2007, nr 71/2007 (1041).
4. Fakt, 26.03.2007, nr 72/2007 (1042).
5. Fakt, 27.03.2007, nr 73/2007 (1043).
6. Fakt, 28.03.2007, nr 74/2007 (1044).
7. Fakt, 29.03.2007, nr 75/2007 (1045).
8. Super Express, 22.03.2007, nr 69/2007 (4830).
9. Super Express, 23.03.2007, nr 70/2007 (4831).
10. Super Express, 24-25.03.2007, nr 71/2007 (4832).
11. Super Express, 26.03.2007, nr 72/2007 (4833).
12. Super Express, 27.03.2007, nr 73/2007 (4834).
13. Super Express, 28.03.2007, nr 74/2007 (4835).
14. Super Express, 29.03.2007, nr 75/2007 (4836).

Dziękuję za uwagę

Wszystkie nazwy, loga oraz znaki firmowe należą do ich prawnych właścicieli i zostały użyte wyłącznie w celach informacyjnych.